

**ASPECTE LEGALE PRIVIND DREPTUL ȘI OBLIGAȚIA
DE FURNIZARE/PRESTARE A SERVICIULUI DE ALIMENTARE
CU APĂ ȘI DE CANALIZARE DE OPERATOR SAU LEGALITATEA
„COTEI PĂRȚI” ÎN FACTURAREA SERVICIULUI PUBLIC DE
ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE**

Liliana BELECCIU,

*doctor în drept, conferențiar universitar
Catedra „Drept privat”, Academia Ștefan cel Mare a MAI*

Ultima modificare a Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303/2013 a reprezentat o revizuire și completare pe cât de inovativă, pe atât de necesară a cadrului legal care reglementează acest sector. Astfel, și-a găsit reflectare în lege aspecte privind politica națională de regionalizare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare; regimul juridic al sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare; redevența achitată pentru transmiterea dreptului de folosință a bunurilor domeniului public/ privat al unității administrativ-teritoriale; tariful pentru producerea și/sau transportarea apei în vederea redistribuirii; Fondul de dezvoltare etc.

Prin aceeași lege, a fost modificat, inclusiv art. 29 alin. (2) din Legea 303/2013, care reglementează facturarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în blocurile locative unde contractele de furnizare/prestare a serviciului sunt încheiate de operator cu administratorul blocului locativ.

Reglementările privind distribuirea diferenței între volumul înregistrat de contorul de la brânșamentul blocului locativ și suma tuturor contoarelor instalate în apartamente, așa numita „cota parte” au fost abrogate. Distribuția pe apartamente a volumului de apă înregistrat de contorul de la brânșamentul blocului locativ se va efectua în baza Regulamentului cu privire la prestarea serviciilor comunale și necomunale, folosirea, exploatarea și administrarea locuințelor, care va fi aprobat de Guvern.

Temeiul acestei modificări are la bază obiectul de reglementare a Legii nr. 303/2013, și anume activitatea de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, prin intermediul sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare construite pe domeniul public al unității administrativ-teritoriale, până la limita de proprietate. Astfel, raportu-

rile privind furnizarea/prestarea serviciului pe proprietatea privată exced cadrul legal al Legii nr. 303/2013.

În detrimentul acestor modificări, întreprinderile municipale de gestionare a fondului locativ au continuat calcularea și încasarea „cotei părți” la facturarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare în blocurile locative¹.

Acest fapt poate fi dedus și din numărul petițiilor depuse la Agenția pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței. Autoritatea ne-a comunicat că dintre nemulțumirile consumatorilor privind furnizarea/prestarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, cel mai des semnalate se referă la „cota parte”. Consumatorii își exprimă nemulțumirea privind achitarea acesteia, în contextul deținerii unor contoare de apă verificate metrologic.

Întâmplător sau nu, în toamna anului 2020, un grup de deputați au înregistrat un proiect de lege cu privire la modificarea Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare nr. 303/2013 (inițiativa legislativă nr. 462 din 24.11.2020). Potrivit notei informative, proiectul de lege a fost elaborat în scopul îmbunătățirii reglementărilor relațiilor dintre operator și consumatorul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. În fundamentare se arată că la ora actuală, operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare practică încheierea contractului de furnizare/prestare a serviciului public cu administratorii blocurilor locative, iar facturarea are loc în baza indicilor contorului comun instalat la bransamentul blocului. Toate acestea în condițiile în care consumatorii finali au instalate contoare individuale, verificate metrologic conform cerințelor prevăzute de Legea metrologiei nr. 19/2016.

Deși în partea finală a notei informative este specificat că modificările propuse vor asigura respectarea drepturilor consumatorilor persoane fizice și vor diminua abuzurile ce pot veni din partea administratorilor blocurilor locative, autorii proiectului de lege nu sesizează că acestea sunt raporturi de drept privat, reglementate prin alte acte normative, nicidecum prin Legea nr. 303/2013.

Pentru o mai bună înțelegere a modului de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, a dreptului și obligației operatorului de a furniza/presta acest serviciu vital, în continuare vom prezenta cele mai importante reglementări legale stabilite în Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303/2013.

¹ A se vedea în acest sens: <https://anre.md/cota-parte-la-apa-este-ilegala-gestionarii-risca-sa-fie-sanctionati-pentru-exces-de-putere-sau-depasirea-atributiilor-de-serviciu-3-77>

Potrivit art. 3 alin. (1) din Legea nr. 303/2013, serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare cuprinde totalitatea activităților de utilitate publică și de interes economic și social general efectuate în scopul captării, tratării, transportului, înmagazinării și distribuirii apei potabile sau tehnologice la toți consumatorii de pe teritoriul unei sau al mai multor localități, precum și în scopul colectării, transportului, epurării și evacuării apelor uzate.

În temeiul principiilor constituționale² - autonomiei locale și des-centralizării serviciilor publice - competența privind înființarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare aparține autorităților publice locale. Astfel, în cazul constatării unor necesități imperioase în asigurarea acestui serviciu vital la nivelul unității administrativ-teritoriale, autoritatea publică locală va demara procedura privind înființarea acestuia. La organizarea, funcționarea și dezvoltarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, interesul general al localităților și al cetățenilor este prioritar.

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se furnizează/prestează prin crearea și exploatarea unei infrastructuri tehnico-edilitare specifice, denumită sistem public de alimentare cu apă și de canalizare. Doar în cazul existenței/demarării activităților privind construcția acestor sisteme, autoritatea publică locală poate înființa serviciul de alimentare cu apă și de canalizare.

Sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare, statuează art. 13¹ alin. (1) din Legea nr. 303/2013, sunt parte componentă a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale, sunt bunuri de interes și folosință publică și aparțin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unităților administrativ-teritoriale. Prin urmare, sistemele de alimentare cu apă și de canalizare sunt construite pe terenul public al localității, respectiv aparțin domeniului public al acestora, competența de administrare revenind autorităților deliberative (consiliile locale/consiliile orașenești).

Dacă înființarea și organizarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare aparține exclusiv autorităților publice locale, atunci gestiunea poate fi organizată în două modalități: gestiune directă și gestiune delegată.

Modalitatea de gestiune se stabilește prin decizii ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, în funcție de: natura și starea serviciului; necesitatea asigurării celui mai bun raport preț/calitate; interesele actuale și de perspectivă ale unităților administrativ-teritoriale; mărirea și complexitatea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare.

În cadrul *gestiunii directe*, autoritățile administrației publice locale își

² Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1 din 12.08.1994.

asumă nemijlocit toate sarcinile și responsabilitățile privind organizarea și funcționarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Gestiunea directă se realizează prin intermediul unor structuri ale autorităților administrației publice locale, care pot fi:

a) compartimente de specialitate, fără personalitate juridică, organizate în cadrul aparatului propriu al consiliului local al unității administrativ-teritoriale;

b) entități specializate, cu personalitate juridică, organizate în subordinea consiliului local al unității administrativ-teritoriale, având patrimoniu propriu, gestiune economică proprie și autonomie financiară și funcțională.

Cu referință la *gestiunea delegată* - este modalitatea de management prin care o unitate administrativ-teritorială atribuie unuia sau mai multor operatori, dreptul de furnizare/prestare a serviciului sau a unei componente a acestuia, în baza unui contract de delegare a gestiunii. Delegarea gestiunii serviciului implică operarea propriu-zisă a serviciului, concesiunea sistemului public aferent serviciului delegat, precum și dreptul și obligația operatorului de a administra și de a exploata sistemul respectiv.

Indiferent de modalitatea de gestiune aleasă, autoritățile publice locale prin decizia privind darea în administrare (gestiune directă)/ decizia privind atribuirea și încheierea contractelor de delegare a gestiunii serviciului (gestiunea delegată) abilitază operatorul să furnizeze/presteze serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare pe teritoriul unității administrativ-teritoriale. Astfel, operatorul are dreptul și obligația să asigure serviciul prin intermediul sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare pe raza de competență a autorității publice locale, adică până la limita de proprietate public/privat.

Autoritatea publică locală nu deține competențe privind furnizarea/prestarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare pe proprietatea privată a consumatorilor.

Această limită este stabilită prin *punctul de delimitare, reprezentând acel loc* în care instalația interioară de apă și/sau de canalizare a consumatorului se conectează la sistemul public de alimentare cu apă și/sau de canalizare. La casele de locuit individuale, punctul de delimitare se stabilește la ieșirea din contorul instalat în căminul de branșare, amplasat în limita teritoriului consumatorului. La blocurile locative, punctul de delimitare se stabilește la ieșirea din contorul instalat în subsolul blocului locativ. Pentru rețelele de canalizare, punctul de delimitare este căminul de racord la rețeaua publică în sensul de scurgere a apei uzate.

După punctul de delimitare, consumatorul este responsabil de întreție-

nerea rețelelor interioare de apă/canalizare, respectiv de calitatea serviciului dat. Fiind vorba de proprietatea privată a consumatorilor, aceste aspecte sunt reglementate de normele dreptului de proprietate privată.

Dacă în cazul caselor de locuit totul este clar, atunci apar foarte multe întrebări privind asigurarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare în cadrul blocurilor locative. La clădirile cu mai multe etaje sau apartamente, pe lângă spațiile locative, există anumite părți din clădire, care nu pot fi folosite decât în comun, reprezentând *proprietatea comună* a tuturor locatarilor. Dacă prin lege sau prin act juridic nu se prevede altfel, sunt asemenea părți comune, terenul pe care se află clădirea, acoperișul, terasele, scările și casa scârilor, holurile, subsolul, ascensoarele, instalațiile de apă și canalizare, electrice, de telecomunicații, de încălzire și de gaze, alte asemenea părți și alte bunuri care, potrivit legii sau voinței părților sunt de folosință comună.

Caracteristic proprietății comune este faptul că părțile comune aparțin simultan și concomitent tuturor proprietarilor, fiecare dintre aceștia având numai o cotă-parte ideală și abstractă, fără ca bunurile să fie fracționate efectiv.

În temeiul acestui drept, coproprietarii au obligația să suporte cheltuielile de întreținere, folosință, reparații, conservare a părților comune din blocul locativ proporțional cu cota - parte din drept care revine fiecăruia.

Raporturile care se stabilesc între coproprietari privind proprietatea comună pe cote-părți, modul de întreținere și exploatare a părților comune precum și modul de furnizare/prestare a serviciilor publice în interiorul condominiului fac obiectul de reglementare a Legii condominiului în fondul locativ nr. 913/2000.

Revenind la serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, potrivit art. 4 alin. (3) din Legea nr. 913/2000, punctele de delimitare a instalațiilor interne din condominiu și a rețelelor publice sunt:

a) la rețelele de alimentare cu apă - ieșirea din contorul instalat în subsolul blocului locativ conform avizului de branșare eliberat de către operatorul de serviciu;

b) la rețelele de canalizare - căminul de racord la rețeaua publică în sensul de scurgere a apei uzate.

Prin urmare, raporturile privind furnizarea/prestarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare în interiorul blocului locativ, după punctul de delimitare, trebuie să fie punctate în Legea nr. 913/2000 și desfășurate într-un Regulament aprobat prin Hotărâre de Guvern.

În concluzie, serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare cuprinde totalitatea activităților de utilitate publică și de interes economic și social general efectuate în scopul captării, tratării, transportului,

înmagazinării și distribuirii apei potabile pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, precum și în scopul colectării și epurării apelor uzate. Acest serviciu este reglementat, în special, de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303/2013. Obiectul legii reprezintă crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, funcționarea, reglementarea și monitorizarea serviciului public de alimentare cu apă potabilă și de canalizare în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului. Tot ce excede acestor activități, nu face obiectul de reglementare a Legii nr. 303/2013. Iar aplicarea „cotei părți” este o activitate ilegală care se pedepsește în conformitate cu legislația în vigoare.